

A'
TSÁSZÁRI és KIRÁLYI FELSÉG'
ENG E D E L M É V E L.

(43.)

Költ *Bétsben*, Pünköst - Havának
 (Májusnak) 30-dik napján, 1794-dik
 Észtenőben.

Hadi Környülállások.

A *Bétsben* lévő Udvari Had-Tanáts által
 következendő tudósítás tétetett közönsé-
 gessé, Máj. 28-dikán: „Hogy el foglal-
 ták a' Frantziák *Flandriában* fekvő *Cor-
 tryk* nevű erős Városunkat: Gróf *Clerfait*
 Hadi-Tármester magát egy mértföldnyire
 bellyebb vontá *Flandriába*, 's *Vinkel Sz.*
Eloynál táborba szállott. Onnan meg-
 vizsgálta a' Frantziák fekvését Májusnak 10-én

G g g

's úgy találta, hogy azok a *Lysz* vizén, melly *Cortrykon* keresztül foly, túl vonták volna magokat. Tüstént meg indúlt Gr. *Clerfayt* egész erejével, 's még azon nap meg támadta az ellenségnek azon részét, melly *Cortryknak* egyik külső Várossában feküdt: de mivel igen nagy számmal volt ezen erősségben a' Frantziáság: nem sokra mehetett véle Népiünk. Más nap (Máj. 11-dikén) dél utáni harmad fél óraker szörnyen, és hozzá hasonlíthatatlanúl ágyúztak a' Frantziák, hogy Gr. *Clerfét* el verhessék *Cortryk* alól: de reá nem mehettek. Ezen alkalmatossággal találta egy ágyú golyóbis Báró *Wenkheim* F. M. Lieutenántot.

Gr. *Clerfayt* jónak ítélte, el - vonni magát Máj. 12-dikén *Cortryk* alól bellyebb *Brugge* Városa felé, melly *Cortrykhoz* 6 kis mértföldnyire esik a' *Nord* tenger felé. Ezt észre vévén a' Frantziák, nagy erővel nyomúltak Gróf *Clerfayt* után, 's megtámadták Vitézeit. Gr. *Clerfayt*, *Iseghem* kis Városnál folyó *Mandele* nevű patakon túl haladván, táborba szállott, mintegy 2 mértföldnyire *Cortryk* Városához; de a' Frantziák ott is olly nagy erővel támadták meg Seregünk' bal szárnyát, hogy az kényszerítetett magát hátrább vonni; hanem segítségére érkezvén, vissza - verte a' Frantziákat. Ez úttal, leg - alább is öt száz Frantziák maradtak a' tsata' helyén. Vitt is

el sebeseket magával az Ellenség. — Közülünk mintegy 200an résszerént el-estek, résszerént sebet kaptak. — Hogy a' Frantziák ne bóldogúlhassanak szándékjokban, 's Gr. *Clerfayt*' Seregét újra is el ne szakasz-
szák *York* Angl. Kir. Hertzeg' Seregétől, és *Brugge*, 's *Gent* Városoktól: Gr. *Clerfayt*
Thourhout Városába — a' melly *Cortryk*-
hez 4 mértföldnyire esik — útasította az
Ánglus, és Hannoveránus Seregeket, hogy
azok a' Frantziákat *Brugge*, és *Ostende*
Városáiba ne eresszék. Maga Gr. *Clerfayt*
pedig magát bal kézre vonta Seregével, 's
a' *Lysz* vize' bal partján fekvő *Ogeghem*
(*Oyghem*) nevü falunál táborba szállott,
másfél mértföldnyire *Cortryk* Városához.

Máj. 11-dikén a' Frantziák és *York*
Királyi Hg között is nagy ütközet esett,
de erről még nem érkezett meg a' bővebb
tudósítás. Annyit tudunk rólla inni, hogy
14 ágyut vett el H. *York* a' Frantziáktól,
és lovassai egy Fr. tsoportot (*colonne*)
le-apritottak.

Brüsszelből, Máj. 18-dikán. „Tsá-
szár ö Felsege H. *Koburggal*, és *Mack*
Generálissal együtt Máj. 15-dikén *Tour-*
nayba (*Dornikba*) érkezett, s' onnan
folytatta útját *Flandriába*, a' hová inditta-
tott a' fő Ármádiának leg nagyobb része.
Az el vett Várakban erőss Őrizetek hagyat-
tak. Hagyatott középben is egy szemmel-
tartó Sereg Osztály, más Sereg - Osztály

pedig a' *Sambre* vizéhez küldetett, Gr. *Kaunitz*' vezérlése alatt lévő bal szárnyúnknak segítségére.

A' *Rouffiloni* Grófságban, változó szerentsével foly a' had, a' Spanyolok és a' Frantziák között.

Turinból, Májusnak 14-dikén. — „Az Udvar (t. i. a' *Szárdiniai*) két rendeléseket tétetett közönségesekké Máj. 9-dik és 10-dik napjain, mellyek közzül az elsőben parantsoltatik: hogy minden állapotú, és rendű Lakosok, valakik tsak alkalmazottok a' fegyver-fogásra, úgy fel-készítsék magokat az Ellenséggel lejendő szembe-fzálláshoz, hogy mihelyt jel fog adatni e' végett harangokkal; tüstént indulhassanak. — A' második rendelésben parantsoltatik: hogy semmi rendű, nemű, és állapotú Lakosok, el ne költözzenek a' magok lakó helyeikről; mert különben minden vagyonjaikat el-veztik; és még azok is hasonlóképpen járnak, kik a' múlt Mártzius' eleitől fogva, különös királyi engedelem nélkül távoztanak-el honnyaikból: ha 30 napok alatt vissza nem téréndenek.“

„*Alessandria*, vagy *Alexandria* Erőségünk körül, három mértföldnyire terjedő tábornak készítették hely, a' hová öfzvegyülhessenek egyesült Sereg-osztályaink, 's foganatosabban viaskodhassanak az Ellenséggel.“

A' *Nagy-Britanniai Ország-Gyűlésnek* Első Táblájánál, harmadszor olvastattott-fel Máj. 6 dikán azon Bill, avagy Feltétel, melly tárgyazza a' ki-költözött Frantziák-nak N. Britanniai zsóldra való fel-vétette-téseket. — Lord *Stanhope*, szörnyű tüzzel mondott ellene a' Billnek. Lord *Sydney*, azt jegyzette-meg *Stanhope* Úr' beszédére, hogy az, éppen nem illik az Ország-Gyűlésbe, és tsupán az ollyatén Halgatók' kuriozitássának (szemfűlségének) legelte-tésére szolgál, a' kikkel egygy értelemben vagyon L. *Stanhope*, és a' kiket kétség-kívül maga hívott olly nagy számmal a' Tábla' rostélya eleibe. — Minister Lord *Grenville* igen meg-indúlt L. *Stanhope* ellen, és a' midőn ez, tsak ugyan még is vitatta a' maga vélekedését: mind el-küldettek a' Tábla' parantsolatjából a' Hallgatók, hogy ne hallyák a' veszekedést. Voksra kelvén a' dolog, tsupán hét Tagok állottak a' L. *Stanhope*' értelmére; 54-en pedig helybe-hagyták a' fenn- említett Billt.

Frantzia - Országának *Bresti* ki - kötő helyéből, Máj. 6-dikán 30 első nagyságú hadi hajók szállottak tengerre, mellyek közzül egy, 118 ágyús.

Még ötöd nappal az előtt, ki-indúlt a' *Portsmouthi* ki - kötő helyből Anglus Tengeri Vezér Lord *Howe*, három 110, négy 98, két 80, 's huszonhárom 74 ágyús — mind - öszve 32 első nagyságú; tizen-

eggy közép - fzerü ; és öt kissebb hadi hajókkal.

Londonból, Májusnak 13-dikán. — „*Cornvallis* Generális, ki ama' hatalmas Asiai Ellenségünkön *Tippa-Saib* Fejedelmen győzedelmeskedett, *Flandriába* fog menni a' jövő héten. — Gr. *Moira* Generálisról, megént az itt most a' hír mindenfelé, hogy a' Frantzia-Országi Rojalistáknak segítségekre indul. “

A' Lengyel-Országi szélekről, Májusnak 6-dikán. — „Úgy hallatik, hogy azon harmincz ezerből álló *Muszka* Seregnek, a' melly *Lengyel-Ország* felé indítatott, köztte vagyon a' *Rigai* egéllz Örizet is. — *Fersen* Muszka Generálisnak, a' ki eddig *Pétersburgban* múlatott vala, adatott - által a' *Lengyel-Országi Fő-Vezérség*. “

A' Lengyel szélekről, Májusnak 13-dikán. — „Azon Orosz Sereg - osztályon kívül, mellyet *Livoniából* vísz *Fersen* Gen. *Lithvániába*; még egy más Orosz Sereg - osztály is rendeltetett *Ukrajniából* *Lengyel Országba*, *Derfelden* Generálisnak vezérlése alatt. “

Gallitziából, Májusnak 19-dikén. — „*Rawa* nevezetű *Lengyel Vajdaság* is — a' melly egy része vala *Déli-Prussziának* — hozzá állott a' *Lengyel Öszve-szövetkezés* - hez; minekutánna *Woyczynski* Urat válaíztotta volna magának Vezérül. “

„Eggy újjabban érkezett Lengyel-Országí Tudósítás, 171 ezerre teszi a' fegyverben lévő Lengyelek' számát; egygyüvé vévén t. i. a' rendes Katonákkal, a' mostanában fegyvert - fogott Föld-népét is.“

Frantzia Ország.

Néhai F. XVI. Lajos' testvér Húgának, *Anna Ersébet* Hertzeg-Affzonymnak erőszakos halálát, már ez előtt néhány napokkal olvastuk a' *Frankfurti Újságban*, annakutánna pedig más Német Újságokban is; de minthogy éppen mostanság azt is írta a' *Frankfurti Újság*, és utánna más Újságok, hogy *Frankfurton* keresztül ment egy *Bétsi Kurir*, a' ki azt az örvendetes hírt vitte Tsászár ö Felségéhez, hogy a' Fels. Tsászárné szerentsésen szüle egy Hertzeget, melly szülésről még mi ez ideig Bétsben semmit se tudunk: tehát inkább akartunk még egy postát várakozni a' fenn- említett igen kedvetlen történetnek közlésével, hogy egész bizonyosságot írassunk. — Már most — fájdalom! fundamentomosan kéntelenítettünk írni, hogy a' nevezett Hertzeg-Affzony is — a' ki sok szép virtusokról ditsértetik — meg-fosztatott Május' 11-dikén, 31-dik estendőbe fordúlt életétől. — Az ellene fel-tett vádnak, oda megy-ki a' summája: hogy ő is részt vett legyen a' maga testvér Bálttyának, és Ángyának tselekedeteikben, 's szándékjaikban,

t. i. a' külső és belső hadnak támasztásában, 's gyarapításában; és a' hajdani igazgatásformájának vissza-praktikálásában.—Más 24 személyek is lettek gilljotín' prédáivá, a' szerentsétlen Hertzeg - Asszonnyal együtt, a' kik hasonlóképpen bé - foglaltattak a' vádban. Ezek között kilentzen, Asszonyok; és a' *Lomenie*-Familiából magából öt személyek vóltak.

Páris Városának nevezetes Polgár-Mestere, *Pache*, Feleségestől együtt, árestomba vitetett Máj. 10-dikén, parantsolatjára a' Közjóra ügyelő Deputátziónak, mellynek mindenhatósága ismét megújíttatott a' N. Gyűlése által Máj. 11-dikén egy hónapig.

Ezen Országának néhai Köz. Árendátorai, a' kik számfzerént 27-en íteltettek halálra Áprilisnek 8-dikán, nagy részént hatvan, 's hetven éftendőn fellyül vóltak. — Eggy vala ezek közzül, a' néhai Frantzia Akademiának híres Tagja *Lavoisier* is, ki a' Chymiában, és Fizikában sok nyomos találmányai által, nagy nevet 's érdemet szerzett magának.

Hogy *Robespierre*' fel-tétele szerént, Religiót végzett a' N. Gyűlése a' Frantzia Népnék: tettünk már ez eránt eggy előljáró jelentést D d d betűkkel jegyes árku-sunkban, 's egyszersmind közlöttük a' végzésnek első tzikkelyét is, mellyből minden okos Ember által-láthatja közönségesen az

új Frantzia Vallás' természetét; most pedig annyival szorossabb kötelességünknek esmérjük az említett egész Végzést, mellyet csak tegnap kaphattunk, maga valóságában közleni; a' mennyivel figyelmetesebbnek látjuk az egész Világot, a' Frantzia Nemzetnek hánykodásaira, 's azoknak kimenetelére, nem-különben arra is: miként felelnek-meg Fran. Országban a' gondolatoknak a' tselekedetek. — Első tikkely, a' mint már tudva vagyon, ez: A' Frantzia Nép meg-esméri, hogy vagyon Isten, és hogy a' Lélek halhatatlan. 2.) Meg-esméri, hogy az Ember akkor tiszteli leg-méltóbb módon az Istent, midőn a' maga kötelességeiben, mint Ember, el-jár. 3.) Kötelességei közzé számlálja: iszonyodni a' rossz - lelküségétől, 's a' tirannusságtól; meg-büntetni a' Tirannusokat, 's a' Haza-árulókat; segíteni a' szereztsétleneket; tekintettel lenni a' gyengék eránt; óltalmazni az el-nyomattakat; minden jót tenni másokkal, a' mit lehet; és senki eránt se követni-el igazságtalanságot. 4.) Innepeket kell fel-állítani, mellyek által figyelmezővé tétessék az Ember az Istenségre, és a' maga természetének méltóságára. 5.) Nevezni kell ezen Innepeket, a' mi Revolu-tzióknak ditső történeteiről; az Embernek leg-kedvesebb 's hasznosabb virtusokról; és a' természetnek leg-nagyobb jótéteményeiről. 6.) A' Frantzia Közöns. Társaság

minden esztendőben innepleni fogja 1789-dik esztendőnek 14-dik Júliussát; 1792-nek 10-dik Augusztussát; 1793-diknak 21-dik Januáriussát; és 1793-nak 31-dik Májusát.

7.) A' tizedik napokon, következő Innepeket fog szentelni: a' Fő-Valóság' Innepét, a' Természeteét, az Emberi Nemzeteét, a' Frantzia Népeét, az Emberiségnek Jóltévdőiet, a' Szabadság' Mártirjaiét, a' Szabadságéét és Egyenlőségéét, a' Köz. Társaságéét, a' Világ' szabadságáét, a' Haza-szereteteét, a' Tirannusoknak 's a' Haza-árulóknak gyűlöléseét, az Igazmondóságéét, az Igazságéét, a' Szemérmességéét, a' Ditsőségéét és Hallhatatlanságéét, a' Barátságéét, a' Mértékletességéét, az Erős-lelkűségéét, a' Jó-lelkűségéét, a' Vitézi bátorságéét, az El-tsüggedhetetlenségéét, a' Szereteteét, az Atyai indulatéét, a' Fiúi szereteteét, a' gyermeki, ifjúi, meg-lett emberi, és koros időéét; a' Szorgalmatosságéét, Eleinkéét, a' Maradékéét, a' Szerentséét.

8.) A' Közjóra, és Tudományi dolgokra ügyelő Deputátziók tartoznak Plánomot készíteni, 's a' Nemz. Gyűlése eleibe terjeszteni, ezen Innepeknek el-intézése eránt.

9.) Minden elméket, a' mellyek méltók, hogy szolgálatot tegyenek az Emberiség' ügye mellett, szólít a' N. Gyűlése arra a' tiszteletre, hogy készítsenek énekeket, 's kövessenek-el minden eszközöket, mellyek, ezen Innepeknek

jelesebbekké, 's nagyobb hasznúakká való tétélekre szolgálhatnak. 10.) A' Közjóra ügyelő Deputáció fogja meg-választani azokat a' munkákat, a' mellyek leg-jobban láttatnak elő - segíteni ezen tzelt, 's azoknak Szerzőiket meg-jujalmaztatni. 11.) Az Isteni - tiszteleteknek szabadsága, meg-hagyatott. 12.) Semmi arisztokratika, vagy a' köz renddel ellenkező Gyűlés meg nem e-adtetik. 13.) Ha valamely Isteni-tisztelet, zenebonákra szolgáltat alkalmaztosságot: szorossan meg-büntetődnek, a' Törvények szerént, a' kik azt, akár helytelen buzgóságú prédikáttzióik, és revolutzióval ellenkező sugallásaik, akár igazságtalan és szabad-akarató erőszakoskodások által eszközölték. 14.) A' jövő 20-dik *Prairie*ban (Pünköst-napján) fog egy ünnepe szenteltetni a' Fő-Valóságnak tiszteletére, és annak módját *Dávid* Festő tartozik a' N. Gyűlése eleibe terjeszteni.

Elegyes Tudósítások.

Londonból, Májusnak 9-dikén. — „*Rowan* Úr, két éztendei rabságra büntetett *Dublin*ban, mert zenebonáskodott; de mostanság egy írásáért még nagyobb bünnel, úgymint Felség-bántás' vétkével is vádoltatott, mellyért nékie bizonyosan el kellett volna vesztetni az életét. — A' Feleségének, 's Gyermekének szabad vólt, ötöt a' tömlötzben meg-látogatni minden nap, egész estvéli tíz óráig, kiket ő,

egymástól való el-válásokkor rend-fzerént ki-kisérhetett a' leg-külsőbb ajtóig a' kotsi-jokhoz, minthogy eránta semmi gyanúság nem vólt. Történik azonban, hogy egy este az említett ajtó előtt valami örömtüzet tsináltak, mellynek szemlélésére sok Emberek öfzve-tsoportoztak. Ezek között egyszerre el-tévesztette magát *Rowan Úr*, 's el-jutván a' ki-rendeltt helyre, mellyen készen állott már számára egy paripa: fel-kapott arra, 's a' *Rushi* parthoz nyargalt, honnan egygy Ámerikai hajó tüstént vitte a' tengerre. — Ezer font sterling tétetett - fel annak jutalmúl, a' ki kézbe keríthetné *Rowan Urat*. “

„A' Ministerek, egynehány napoktól fogva, igen szorgalmatoskodtanak minden reggel, *Stone*' vallatásában, a' ki hasonlóképpen Felség-bántás' vétkével vádoltatott. Egy testvérije vagyon ennek a' szénelkereskedő gazdag Embernek *Párisban*, ki a' Jákobinusoknak, és a' N. Gyülésének igen meg-hitt barátjok. — Úgy látszik, hogy ezen dologba belé fognak keveredni egynehány Ország-Gyülési Tagok is: mivel Lord *Lauderdale*, Májor *Maitland*, *Sheridan*, *Voughan*, és *Smith* Urakat magok eleikbe szállították a' Ministerek, 's feleleteket kívántak tőlök némelly kérdésekre. “

Az *Ángliai* Ország-Gyülésnek nevezetes Üléseit fogja megént eszközleni az az

Írás, mellyet a' Király, Májusnak 12-dikén intézett hozzá, következő értelmű kifejezésekkel: — „Tudósíttatván eránta ő Felsége, hogy azon zenebonás szándékok, mellyeket bizonyos *Londoni* Társaságok, ezen Országnek különbkülönbféle részeiben lévő más Társaságokkal egyet-értőleg, darab időtől fogva forraltanak már: mostanság, naponként nevedő serénységgel, 's vakmerőséggel mozdítottak - elő, és nyilván oda tzelőztak, hogy meg-vettetvén a' mostani Ország-Gyűlés, egy képzelt Közönséges-Gyűlés állíttasson - elő a' Nép által, a' melly le - rontsa az eddig - való Törvényeket, és Konstitutiót; 's egygy olly Fő - nélkül - valóságot, és zürzavart hozzon - bé, a' mellyek hatalmat vettek szerentsétlenül *Frantzia*-Országban: — ez okokon rendeléseket tett ő Felsége, hogy az eml. *Londoni* Társaságoknak könyveik, és papirossaik el foglaltassanak; a' mint-hogy el is foglaltattak; és mivel ezen könyvek, 's papirosok olly dolgokat láttatnak magokban foglalni, mellyek nagyon érdeklik a' Közjót: azt parantsolta erántok ő Felsége, hogy terjesztessenek az Ország-Gyűlés eleibe. Ajánlja ő Felsége az Ország-Gyűlésnek; azoknak meg - vizsgálását, 's ennél fogva, olly alkalmas eszközöknek fel-találását, mellyek által az efféle veszedelmes igyekezeteknek folyamata hathatósan meg-gátoltassék; és meg-tartathas-

sanak ő Felsége' Alattvalói, azoknak a' jóknak birtokában, mellyeket szerez ő. nékiek az ezen Országban szerentsésen felállítattott; Konstituzió. "

A' Svéd-Orizági Öszve - esküvés' ki nyilatkozásának eszközei közzé számláltatik egy Inassa is B. *Armfelt*nek, a' ki is parantsolatot vévén *Nápolyban* B. *Armfelt*-től, hogy rakna egy nagy tsumó írást, különös szorgalmatossággal valamely táskába. — Ő gyanakodni kezdett, 's más papirosokkal töltötte - meg a' táskát; a' mellyeket pedig abba bé kellett volna nékie rakni: el - illantott vélek *Romába*, honnan az említett írások *Stokholmba* küldettenek.

Magyar Ország.

Nemes Hajdú *Böszörmény* Városabéli Kereskedő *Kutkutáyi* Demetert, a' rendes taksának le - tétele mellett Magyar Nemes sé méltóztatott tenni ő Felsége.

Loffontzról, Májusnak 25-dikén. — „A' Dunántúli Superintendenzia, Konzisztóriumot tartott e' folyó hónapnak 13-ától fogva 15-dikéig *Komáromban*, mellynek első napján, prédikáttzió után, a' felszaggatott vokok szerént, ki - kiáltatott Superintendensnek Főtisz. *Kármány József* Úr. — Délben, Gróf *Rháday* ő Excel. ja, kedves Élete-párjával együtt meg-vendégelte az öszve - gyültt sokaság' szinét. — *Motsári József*, Vármegyénkben a' főbb

hivataloknak reménylésére született ifjú Úr, tegnap esküdt - öszve *Terenyén*, Kir. Tanácsos *T. Gyürky István Úr* Kisasszonyával *Máriával*. “

Mélt. *Daruvári Jankovits János Úr*, Udv. Tanácsosi rangra emeltetett.

Nyitra, 's *Komárom-Vármegyék*ből, nem - különben a' *Nagy-Kúnságról* is írják, hogy meg - vizagztaltattak, nem egészen késő - essővel.

A' *Szepességen*, eggy időtől fogva, számos égések történnek, mellyeknek oka nem a' vigyázatlanságban taláztatik. Illy égés által, *Poprádban* 52, *Matheoczbán* 83, *Lethanfalván* 54, *Machalfalván* 13 házak, 's *Kaposztafalva*, és *Lethanfalva* mellett két erdők eméltettek-meg.

Erdély Ország.

Kolosvári Kereskedő Gyertyánfi Testvérek, a' Felséghez, és Hazához viseltető hívségektől indítatván, e' jelen való háborúra, a' közelebb múltt esztendőken önként adtanak Remonda lovakat; mai napon pedig 1000 Rforintokból álló hadi segítséget nyújtottanak - bé Fels. Urunk' Képviselőjének, *Leopold Fő-Hertzegnek*.

Erdélyi Levelekből olvassuk, hogy *Brassónak*, *Fogaras* felől feküdtt *Hoffzú-útsza* nevezetű külső Városa egészen elégett.

J e l e n t é s.

Néhai Királyi Tanácsos *Siklói Andrásy Zsigmond* Úr' halálával, a' Kir. Fiskusnak maradott gulyabéli marhák, ezen folyó 1794-dik éltendőben, a' jövő Júniusnak huszonötödik napján, kótya - vetye által kezdődnek el-adattatni, *Debretzen Városa'* szomszédságában fekvő *Balmaz-Újvárosnak* *Hodály* nevezetű pusztáján.

Éppen most érkezett egy Prusszus Kurir olly hírrel: hogy *Möllendorf* Prusszus Fő Hadi Vezér Máj. 23-dikán *Kaiserslauternél* (Ez Vormátzián túl esik 6 mért-földel: a' meg küldött mappára nem fért) 15 ágyút vett el a' Frantziáktól, és 800. Emb. résszerént meg ölt, résszerént meg sebesített, és el-fogott közzülök.

Egy magános levél szerént *Svéd* és *Dánus* hadi hajók érkeztek a' *Dantzicki* ki-kötő helybe.

